

ΠΟΛΥΦΩΝΙΕΣ

26-31
07
2007

“ΚΙΛΙΜΙ – ΚΙΛΙΜ - ΚΙΛΙΜΙ”:
πρόσκληση σε διάλογο γύρω
από θέματα διαπολιτισμικής
εμφύχωσης νέων

Γιατί κίλιμι;

Διάφορα χαρακτηριστικά και η
συμβολική τους φύση το κάνουν
πιθανό υποψήφιο για
'λογότυπο', ένα εννοιολογικό
πλαίσιο για την προτεινόμενη
πρόσκληση σε διάλογο:

Τα κίλιμα, που μοιρα-
στητες, δια-
νοτήτων.
βολικό
ση.

ειδικά τα
ζόμαστε
μορφωμένες
Πολλά 'εγώ'
νόημα, εκ-

χειροποίητα, έχουν
όλοι, δίνοντας φω-
από ιστούς επικοι-
και 'εμείς' έχουν
φρασμένο από

υπάρξει μορφή
νή σε κοινωνι-
ωνίας μεταξύ
υφάνει νόημα
χρωματιστά νή-

δημι-
κή σο-
νη αν-
διαμέσου
ματα που

ουργικής έκφρασης για
φία. Αυτή η περιοχή εί-
θρώπων των κοινοτή-
του χρόνου, κι αυτό το
πλέκουν ένα σύνολο,

πο-
ναι γε-
των και
νόημα
ένα κίλιμι σ'

λους αιώνες στην περιοχή
μάτη από ποικίλες ταυτό-
μεταξύ διαφορετικών κοι-
έχει γίνει μοτίβα, συμ-
αυτήν την περίπτω-

Τα κίλιμα
σθητική σο-
σταση της
και κανένα
Τα κίλιμα
ουργών
ωνούν

θέλουν
φία είναι
υφάντρας
χειροποίη-
κουβαλάν α-
τους, κοινών
πλέκοντας ένα

χρόνο για να
όλες δεξιότητες
μετατρέπεται σε
το έργο δεν μπο-
τομικές και συλ-
στιγμών των α-
μοτίβου. Το

γεννηθούν. Η υ-
που εξασκού-
κίλιμι. Όποια
ρεί να ανα-
λογικές
τόμων που
κίλιμι είναι

πομονή, η
νται καθώς
ένταση νιώ-
παραχθεί α-
ταυτότητες κα-
υφαίνουν μαζί,
μορφή τέχνης με

αντοχή, η τεχνική, η
αναλαμβάνει κανείς μια
θει, για παράδειγμα, εκ-
κριβώς. Είναι μοναδικό
θώς υφαίνονται. Αφη-
των διαφορετικών
γραμμικές, αλλά και

έμπνευση και
δράση
φράζεται σε
στο χώρο-
γούνται ιστορίες.
χρωματιστών νη-
μη-γραμμικές ι-

μία εσωτερική αι-
ύφανσης. Η κατά-
σφιχτούς κόμπους,
χρόνο.
Ιστορίες των δημι-
μάτων που επικοι-
διότητες.

Τα χαλιά
ναι σαν να
χρησιμοποι-

είναι γειωμένα.
παρέχουν γείωση
ούνται.

Κατοικούν
σε νή-
μα κατά τη

στο
μα κατά τη

ρα, τα χαλιά ζε-
ευρυμένη κατά-
ντά στο

σταίνουν έναν χώρο,
σταση ύπαρξης.
έδαφος, όπου μπο-

επιτρέποντάς
Μας επιτρέ-
ρούμε να

μας να βγάλουμε τα
πουν να μαζευόμα-
έχουμε πρόσβαση σε

Εκτός απ' το
παπούτσια
στε σε κύκλο,
πηγές νοή-
Αντίθετα με
κά χαλιά
απόσταση
γίνονται
κόσμο.

να διακοσμού-
μας, να μπορού-
να τοποθετούμε
ματος.
το χρόνο της
μας μεταφέ-
απ' την οπτι-
'οχήματα

καθημε-
ρον σε
κή που έχει
προοπτικής', κα-

ρινής πραγμα-
μακρινά μέρη.
όταν εί-
θώς τα-

κότητας, τα
Προσφέρουν
και βουτηγμένες
ξιδεύουμε εξε-

κίλιμα πετάνε
την προοπτική
σε μία πραγμα-
ρευνώντας νέ-

στον ονειρο-
που αποκτιέται
τικότητα. Έτσι,
ους τρόπους ν'

χρόνο! Βόλτες με μαγι-
καθώς παίρνει κανείς
έχουν τη δυνατότητα να
αντιλαμβανόμαστε τον

Η λέξη που
διάλογο γειτό-
ουμε αν μπο-
μάτων που
με να παρέ-

χρησιμο-
νων, Ελ-
ρέσουμε
πλέκουν
χουμε σή-

ποιείται στην καθομι-
ληνικά, Τουρκικά,
να εξερευνησουμε ερ-
τις ξέχωρες αλλά
ριξη για την

Βουλ-
γαλεία
αλληλέν-
ψυχοκοι-

λουμένη γλώσσα
γάρικα, είναι
εύρεσης κοινού
δετες κοινω-
ωνική ανά-

και στις τρεις
κοινή. Ωφε-
τόπου, μια
νικές πραγμα-
πτυση των νέ-

γλώσσες που
λείται ο διά-
κοινή κατα-
τικότητα, ει-
ων στα σημερι-

εμπλέκονται σ' αυτόν το
λογος στον οποίον στοχεύ-
νόηση των διαφόρων νη-
δικά καθώς προσπαθού-
νά κοινωνικά πλαίσια.

σόφια

χάσκοβο

κάρτζαλι

ζάνθη

κομοτηνή

αδριανούπολη

ουζούνκιοπρού

Θεματική ροή ημερών διαλόγου

ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΜΑΣ

... η τέχνη της διαπραγμάτευσης

(ΞΕΝΙΑ, Πα 27/07 11.00 – 2.00)

Καλωσόρισμα – αρχική γνωριμία. Ατομικές προσδοκίες διαμορφώνουν τον κοινό μας στόχο. Πλάνο & τρόποι δράσης (γλώσσες, εργαλεία, βιωματική προσέγγιση) – προτάσεις και συμφωνία.

ΠΟΙΟΣ ΕΙΜΑΙ ΕΓΩ; ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΜΕΙΣ;

... η τέχνη της ύφανσης της ατομικότητας & της συλλογικότητας

(Δ.Ε.Ν. ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ, 5.00 – 9.00)

Βιωματικά εργαστήρια μας δίνουν την ευκαιρία να εξερευνήσουμε τις ατομικές και συλλογικές μας ταυτότητες. Σε μικρότερες ομάδες, στοχεύουμε να δώσουμε φωνή σε πολλαπλά, δύσκολα θέματα που αντιμετωπίζουμε στις σύγχρονες κοινωνικές πραγματικότητες που αλλάζουν. Δίνουμε στους εαυτούς μας την ευκαιρία να εξερευνήσουμε εσωτερικούς κόσμους ταυτοτήτων, να εκφράσουμε πολλαπλές πλευρές της ατομικότητάς μας και να αναζητήσουμε κοινό έδαφος – εντός των ομάδων μας και ως άτομα της ευρύτερης κοινότητας συμμετεχόντων του σεμιναρίου.

ΓΕΙΤΟΝΙΕΣ ΝΕΩΝ

... η τέχνη της αντιπροσώπευσης των φωνών των νέων

(Δ.Ε.Ν. ΙΑΣΜΟΥ, Σα 28/07 11.00 – 5.00)

Έχουμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε τους νέους των αντίστοιχων περιοχών, δίνοντας φωνή στις ανάγκες και αναζητήσεις τους μέσα στις σημερινές κοινωνικές συνθήκες των γειτονικών περιοχών μας. Ενθαρρύνουμε μεταξύ μας μια κοινή κατανόηση διαφόρων ταυτοτήτων ομάδων νέων όπως αυτές διαμορφώνονται σήμερα. Διαμορφώνουμε και κουβεντιάζουμε χρήσιμα ερωτήματα και προβληματισμούς, ειδικά γύρω από θέματα φύλου, κοινωνικής ένταξης και αποκλεισμού, διαφορετικές ανάγκες και στάσεις διαφορετικών γενιών που πλαισιώνουν το μέγαλωμα των νέων. Κουβεντιάζουμε το πώς καλύτερα μπορούμε να στηρίξουμε την ψυχο-κοινωνική ανάπτυξη στα διάφορα κοινωνικά πλαίσια μας από τους διαφορετικούς μας κοινωνικούς / επαγγελματικούς ρόλους.

ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ & ΔΙΑΛΟΓΟΣ

... η τέχνη της ύφανσης ενός βιώσιμου κοινωνικού πλαισίου

(Δ.Ε.Ν. ΞΑΝΘΗΣ, Κυ 29/07 11.00 – 2.00, Δ.Ε.Ν. ΕΧΙΝΟΥ & ΠΑΧΝΗ, 5.00 – 9.00)

Σύγκρουση: κίνδυνος & ευκαιρία. Πώς να αντιμετωπίσουμε αυτό που όλοι φοβόμαστε; Ποιες δεξιότητες θα μας επιτρέψουν να 'καθίσουμε μέσα στη φωτιά' & πώς γίνονται αυτές οι δεξιότητες χρήσιμες για τους νέους, καθώς καθόμαστε μαζί τους 'μέσα στη φωτιά' σε στιγμές σύγκρουσης; Πώς μπορεί να μεταμορφωθεί σε δημιουργική διεργασία μια κατάσταση που αν αφηθεί 'μόνη της' συχνά οδηγεί σε πόνο, βία και καταστροφή; Περνάμε μέσα από δεξιότητες όπως η ενεργή ακρόαση και ο χειρισμός συμπτωμάτων κρίσεων ως ευκαιρίες για την ανάπτυξη δεξιοτήτων επίλυσης συγκρούσεων. Αυτή η μέρα μας δίνει την ευκαιρία να εξερευνήσουμε πώς μπορούμε να τιμούμε όλες τις πλευρές – κι αν συγκρούονται στιγμιαία. Ο σκοπός μας είναι να δημιουργήσουμε ένα χρήσιμο 'φόρουμ' που θα διερευνήσει πιθανές εφαρμογές των παραπάνω σε πλαίσια κοινωνικο-πολιτισμικής εμψύχωσης νέων.

Τι είναι ο διαπολιτισμικός διάλογος & ποιες δεξιότητες ενέχει; Πώς μπορούμε να ενθαρρύνουμε αυτές τις δεξιότητες στα διάφορα πλαίσιά μας με τους νέους; Ποια είναι τα χαρακτηριστικά ενός 'συνεργατικού πλαισίου', πώς δημιουργείται και πώς μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο; Ποιες είναι οι χαρακτηριστικές ιδιότητες του συλλογικού έργου που αξιοποιεί τις διαφορές των μελών; Αντλούμε από τα βιώματα των ημερών μας μαζί, σε μια προσπάθεια να υψάνουμε «κομμάτια σοφίας» που ανακαλύπτουμε γύρω από το κεντρικό θέμα της ανταλλαγής μας – το διάλογο.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΜΑΖΙ & ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

... το «ΚΙΛΙΜΙ» μας αποκαλύπτεται μπροστά στα μάτια μας

(ΝΕΣΤΟΣ, Δε 30/07 11.00 - 9.00)

Η μέρα αφιερώνεται στην εξερεύνηση δημιουργικών εκφραστικών έργων, δίνοντας χώρο να μελετήσουμε με βιωματικό τρόπο τον ειδικό ρόλο της τέχνης στο να δημιουργεί χώρο για διάλογο. Όλες οι ασκήσεις της ημέρας μας ενθαρρύνουν να αξιοποιήσουμε τη διαφορά μεταξύ μας, να εξασκήσουμε δεξιότητες συνεργασίας και να δώσουμε μορφή σε νέο κοινό έδαφος. Τέλος, ανακαλύπτουμε & δίνουμε φωνή στο κέρδος που αντλούμε, συνθέτουμε τα διαφορετικά νήματα των βιωμάτων των ημερών και κουβεντιάζουμε μελλοντικές προοπτικές της δράσης 'ΚΙΛΙΜΙ'.

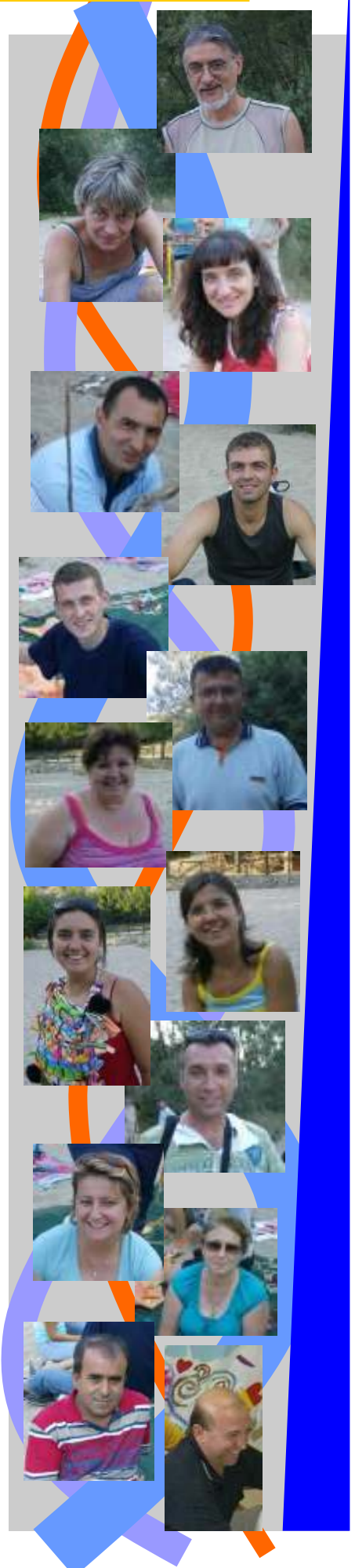

Ο ΡΥΘΜΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
ΡΥΤΜΟΣΤ НА ЖИЗНОТА
HAYATIN RITMI

NOTIPIBΟ ΤΗΣ ΒΡΑΚΗΣ
ΜΟΤΙΒΑ ΟΤ ΤΡΑΚΙΑ
TRAKIYAMIV NOTIPI!

ΞΑΝΘΗ

ΚΙΡΝΤΖΑΛΙ

ΟΥΖΟΥΝΚΙΟΠΡΟΥ

ΣΟΦΙΑ

ΜΟΤΙΒΟ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Ευτυχία είναι κάτι αν το προσφέρεις.
- CHRISTOPHER HOARE 11 ετών)

ΡΥΘΜΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Έχω δεχτεί τον φόβο σαν μέρος της ζωής –
ιδιαίτερα το φόβο των αλλαγών...
Έχω προχωρήσει μπροστά, ενάντια
στο χτυποκάρδι που σημαίνει: γύρνα πίσω.
- ERICA JONG (1942-)

ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΙ ΙΔΙΟΙ

Η ελπίδα είναι αυτό το πράγμα
με φτερά
που στην ψυχή κουρνιάζει
και τραγουδά τραγούδι
δίχως λόγια
κι ούτε στιγμή δε σταματά...
- EMILY DICKINSON (1830-1886)

ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΗ

ΚΟΜΟΤΗΝΗ

ΧΑΣΚΟΒΟ

7 κιλίμια ταξιδεύουν
για το σπίτι τους

... ΧΡΟΝΟΣ ΑΧΡΟΝΟΣ

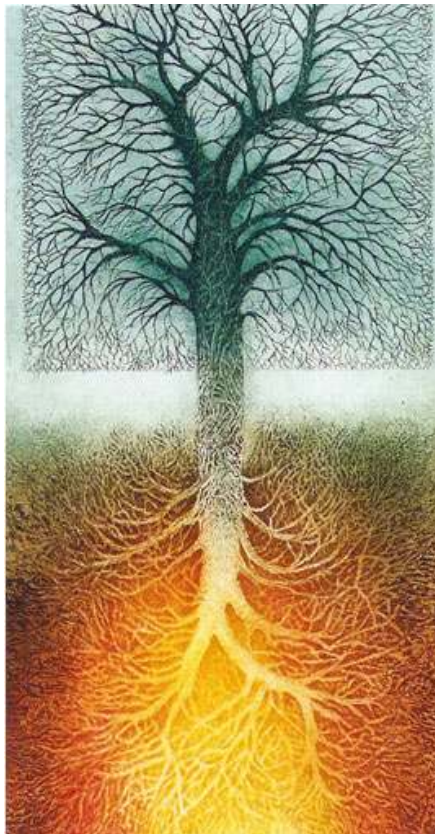
"Εφερα κάτι να μοιραστώ μαζί σου", μου χαμογέλασε η Ιντζή ένα ζεστό πρωινό του Σεπτεμβρίου καθώς πίνανε τον καφέ μας στη βεράντα του Ξενία στην Κομοτηνή - όπως κάναμε εκείνα τα καυτά πρωινά του Ιουλίου κατά τη διάρκεια των συναντήσεων μας στη δράση που ονομάσαμε "Κιλίμι". Καθώς άνοιξε τις σελίδες ενός μικρού τουρκικού περιοδικού, θυμάμαι να νιώθω ευγνωμοσύνη που υπάρχουν συγχρονικότητες στον κόσμο μας.

"Κοίτα", συνέχισε η Ιντζή, "ο τίτλος μου τράβηξε τη ματιά." Μου τον μετέφρασε: "Ο Κόμπος του Κιλιμιού", και τώρα ήταν σειρά μου να χαμογελάσω. "Ωστε μας μιλάει το σύμπαν πάλι, ε;" Επέτρεψα στα λόγια της Γιαγιάς Ναζμιέ να συνηχήσουν μέσα μου καθώς με ταξίδευε μακριά, προς ένα μικρό χωριό στα περικόχια της Σμύρνης - και πολύ κοντά, σ' έναν τόπο βαθιά μέσα μου...

... "Ήμασταν και εμείς σαν αυτό το κιλίμι γιε μου", έλεγε η Γιαγιά Ναζμιέ στο γιατρό, ο οποίος διηγείτο την ιστορία του πώς ένας στραμπουλισμένος αστράγαλος τον έφερε στη Γιαγιά που ενέπνευσε το άρθρο του. Δείχνοντάς του ένα παλιό κιλίμι, συνέχισε: "Μερικοί ήμασταν τα υφάδια του κιλιμιού αυτού, μερικοί τα στημόνια και μερικοί οι κόμποι. Μας χώρισαν, μας ξέπλεξαν λέγοντας 'Ανταλλαγή'..."

Όλη την άνοιξη και το καλοκαίρι, κι εμείς - 31 συνάδερφοι από την Ελλάδα, την Τουρκία και τη Βουλγαρία - οραματιστήκαμε, σχεδιάσαμε και υλοποιήσαμε μια 'ανταλλαγή'. Αντίθετη φύσης. Ο σκοπός μας ήταν να υφάνουμε διαφορετικά νήματα μαζί - τις ατομικές, πολύ διαφορετικές κοινωνικές πραγματικότητές μας - σ' έναν ιστό επικοινωνίας που να γεννά κοινό βίωμα, που αναζητεί πολύτιμο κοινό έδαφος εμπλουτισμένο από τον πλούτο των διαφορών μεταξύ μας. Ενάμισης μήνας έχει περάσει από τη συνάντησή μας, κι ακόμα δεν μπορώ ακριβώς να βάλω σε λόγια πώς ακριβώς μπορέσαμε να πετύχουμε αυτό που ξεκινήσαμε να πράξουμε. Όμως το καταφέραμε. Οι διηγήσεις που υφαίνουν το έργο αξιολόγησής μας - αυτό το τεύχος των 'Πολυφωνιών' - οι φωτογραφίες που πάρθηκαν τις μέρες που περάσαμε μαζί, τα προϊόντα του ιστού επικοινωνίας μας, όλα αυτά δεν αφήνουν χώρο αμφισβήτησης. Ξαναγυρνώ στην αφήγηση της Γιαγιάς Ναζμιέ, γιατί είναι ανάμεσα στις εικόνες της που βρήκαμε κάποια κατανόηση αυτού που βιώσαμε.

"Χρησιμοποιούσαμε το ίδιο νερό, το ίδιο χρώμα, τον ίδιο ουρανό, την ίδια σκιά. Σε κάποιους δεν άρεσε αυτή η ύφανση, την διέλυσαν για να πλέξουν κάτι άλλο. Ήρθαμε σ' αυτά τα μέρη... Γιε μου, εμείς δεν ξέραμε τι είναι πόλεμος. Πέρασαν χρόνια από τότε που εγκαταλείψαμε τα Βρασνά. Αλλά ο νους της μακαρίτισσας μάνας μου και του μακαρίτη πατέρα μου ήτανε συνέχεια εκεί, στην γη όπου έχουν γεννηθεί. Ο Έλληνας και ο Τούρκος μαζί ζούσανε εκεί. Ο πόλεμος δεν μας είχε επισκεφθεί... Ήμουνα δώδεκα χρονών όταν είχα φτιάξει το κιλίμι αυτό. Το είχαμε υφάνει μαζί με την Δώρα, την κόρη της γειτόνισσας μας στα Βρασνά. Ήμασταν συνομήλικες με την Δώρα, η οικογένεια της ήτανε Έλληνες. Εμείς το λέγαμε 'κίλιμι', οι Έλληνες το λέγανε 'κάλυμμα'. Στην ανταλλαγή, δεν μπορέσαμε να πάρουμε πολλά πράγματα μαζί μας. Με την επιμονή μου αφήσαμε τα παιχνίδια μου και πήραμε το κιλίμι... Αυτό το πράσινο το είχαμε φτιάξει βράζοντας τις λεβάντες που είχαμε μαζέψει μαζί με την Δώρα. Το κοκκινωπό καφέ το είχαμε φτιάξει από τα καρύδια που μαζέψαμε σκαρφαλώνοντας μαζί στα δέντρα. Αυτό το κίτρινο το είχαμε φτιάξει αλέθοντας το σινάπι και το κύμινο. Φτιάχνοντας το διασκεδάσαμε πολύ και μας άρεσε πολύ το κιλίμι που είχαμε υφάνει. ...Η ειρήνη πάντα υπήρχε γιέ μου... Δεν θέλησαν να είμαστε μαζί. Μας ξέπλεξαν

και ήρθαμε μέχρι εδώ. Η μακαρίτισσα μάνα μου σκεφτόταν το σπίτι της και τον μπαχτσέ της με τα λουλούδια και έκλαιγε..."

Κάθομαι στον υπολογιστή μου 84 χρόνια αργότερα, γράφοντας αυτές τις σκέψεις, σαν φόρο τιμής στη Γιαγιά Ναζμιέ, γιατί γεννήθηκε και βίωσε την παιδική της ηλικία στη γειτονιά μου - 40 χιλιόμετρα από δω που ζω - στο χωριό των Βρασνών. Περνώ απ' το πατρικό της χωριό κάθε φορά που κατευθύνομαι προς την Ξάνθη και την Κομοτηνή, και κάθε φορά που επιστρέφω σπίτι. Αλλά τώρα, έχοντας κληρονομήσει την ιστορία της Γιαγιάς Ναζμιέ και της Γιαγιάς Ντόρας, αυτό το ταξίδι έχει αποκτήσει καινούργιο νόημα για μένα. Κι αν και είναι αδύνατον να γυρίσει πίσω ο χρόνος και να ξεγίνει ο πόνος που γεννά ο ξεριζωμός, η ελπίδα μου είναι ότι δράσεις 'ανταλλαγής' σαν τη δικιά μας μπορούν ν' απευθυνθούν σε ανοιχτές πληγές με τέτοιο τρόπο ίασης που να γεννά τη δυνατότητα να υφανθούν νέα 'κίλιμια'.

Είναι αυτό το κοινό βίωμα μεταξύ εμένα και την Ιντζή σήμερα το πρωί - ανάμεσα στον Μπάμπη, το Σενόλ, την Εσέν, τη Χριστίνα, τον Ορχάν, το Σιουλεϊμάν, τη Ζένια, την Αϊσέ, το Σεζκίν, το Ρούμεν, την Εμινέ, τον Αχμέτ, τη Ντιλέκ, τη Βάλια, την Τίνα, το Μάκη, την Ιντζή, την Κράσσι, τη Χούλια, τη Μάγδα, τη Σεβάλ, τη Γκιουνάζ, τη Γιώτα, τη Σεζέν, την Εμέλ, τον Ταλάτ, το Νιχάτ, το Σεντάτ, τον Παναγιώτη, τον Αχμέτ κι εμένα αυτές τις πολύτιμες μέρες του Ιουλίου - που ανοίγει το δρόμο μπροστά να μεταβλιστεί ο ανθρώπινος πόνος και θυμός, και να γεννηθούν νέες κοινωνικές πραγματικότητες. Αυτό είναι το αναπτυσσόμενο κληροδότημά μας στη γενιά των νέων ανθρώπων που μεγαλώνουν στον κόσμο σήμερα.

Η Γιαγιά Ναζμιέ και η Γιαγιά Ντόρα θα είναι πάντα καθοδηγητικά πνεύματα που θα φέρνουν τις συγχρονικότητες του κόσμου να συνδράμουν στις προσπάθειές μας για ίαση. Να αναπαύεστε ήρεμα, Γιαγάδες, γιατί η ιστορία σας έχει εισακουστεί από ανοιχτά αυτιά, ανοιχτό νου και μια ορθάνοιχτη καρδιά, έτοιμη να αναλάβει το βαρύ έργο του να κρατήσει όλες τις άλλοτε χωρισμένες πλευρές της ιστορίας σας μέσα σε μια καρδιά. Μπορεί να μην έχουμε φτάσει ακόμα, αλλά είμαστε σίγουρα καθ' οδόν...

Πίζες 2003
- Yolanda Eveleens

Αννη Βασιλείου
Δ.Ε.Ν., Ελλάδα

Σημείωση: Το άρθρο-πηγή - "Kimimin Düğümü" του Dr. Mehmet Uhi - βρίσκεται στο τεύχος Σεπτεμβρίου 2007 του περιοδικού "Bütün Dünya".

Σε βρίσκω

Σε μια αρχαία επιγραφή
ξεχασμένη σε έναν ναό
Σε μια προσευχή χαμένη
στο διάβα των αιώνων

Σε έναν σπόρο
σε άγονα χώματα
Σε μια θηλιά
ενός πολύχρωμου κιλιμιού

Να θέλεις
να αναγεννηθείς
Να ξεδιψάσεις
πνεύμα και ψυχή

Να μεγαλώσεις
τα βλαστάρια σου

Να υφαίνεις στον αργαλειό
τους στίχους μιας ζωής

Ντιλέκ Χαμπίπ
Κομοτηνή, Ελλάδα

«Τα πουλιά έπιασαν με τα ράμφη τους κι από
ένα νήμα. Προσεχτικά. Γιατί κάποτε τα νήματα
μιας κλωστής είναι πιο εύθραυστα κι από
το πιο λεπτό, το πιο διάφανο γυαλί.»

Έτσι και οι ιστορίες. Εύθραυστες σαν τα νή-
ματα που τις συνθέτουν. Ένας αναστεναγμός,
μία αδιόρατη κίνηση του ώμου, μια τόση δα λε-
ξούλα παραπάνω και ορίστε: η ιστορία που
ήξερες από καρδιάς παίρνει άλλη πορεία, ακολου-
θεί καινούργια διαδρομή. Από ποιο κουτί άραγε
ξέφυγαν τόσα χαμόγελα, τόσοι λυγμοί; Σε ποια
ιστορία κρύβονταν; Σε ποιο νήμα είχαν υφανθεί;
Και που να βρίσκονται αλήθεια οι πρώτες υφα-
ντρες, οι πρώτοι υφαντές; Κανείς δε γνωρίζει.

Εμείς αφηγούμαστε τις ιστορίες; Ή μήπως μας
αφηγούνται αυτές;

«Κάποτε βρέθηκα σε ένα δάσος. Ή μάλλον όχι,
δεν ήταν δάσος, ούτε δέντρα που ανάδευε ο
άνεμος – ήταν ποτάμι. Αλλά... όχι. Σίγουρα ήταν
η θάλασσα. Τόση αγριάδα και τρυφερότητα μαζί,
μόνον η θάλασσα μπορεί ν' αντέξει. Μα ίσως πά-
λι... να λαθεύω και αυτά τα κύματα να ήτανε ράχες
βουνών και λόφων. Σας μπέρδεψα ε; Ας πιάσου-
με λοιπόν το νήμα από την αρχή. Μια φορά κι
έναν καιρό περπατούσα, ακολουθώντας νήμα πο-
λύχρωμο. Δεν το ξεδίπλωσα μοναχή μου. Άλλοι
είχαν προηγηθεί πριν από μένα. Εγώ απλώς το
ακολούθησα με πίστη...»

Τίνα Λυγδοπούλου
Δ.Ε.Ν., Ελλάδα

Εμέλ Χατζησερήφ
Ξάνθη, Ελλάδα

Εντυπώσεις του δρόμου - Ή πώς ταξίδεψα στα σχήματα του χρωματιστού ΚΙΛΙΜΙΟΥ 26-31 Ιουλίου 2007 – Κομοτηνή, Ξάνθη

Η συμμετοχή μου σ' αυτή τη δράση ενδυνάμωσε ακόμα περισσότερο την πίστη μου ότι κάποια πράγματα απλά είναι επόμενο να συμβούν. Ήρθε ως έκπληξη και την τελευταία στιγμή ότι θα συμμετείχα στο ΚΙΛΙΜΙ, αλλά στην πραγματικότητα δεν υπάρχει τίποτα το τυχαίο σ' αυτό. Όλα έχουν λόγο που συμβαίνουν, όπως λένε. Νομίζω πως κατευθυνόμουν προς αυτή τη δράση για πολύ καιρό πριν συμβεί. Ήρθε σαν αποτέλεσμα όλων των χρόνων που επέμενα μ' όλη μου την καρδιά στην εξερεύνηση και επιβεβαίωση της εθνοτικής διαφοράς. Επιπλέον, ήρθε σαν αποτέλεσμα όλων των καταπληκτικών, τρελών και γεμάτων αναμνήσεις σεμιναρίων, δράσεων, κατασκευών και άλλων εκδηλώσεων που έχω ποτέ οργανώσει ή πάρει μέρος.

Βλέπω αυτήν ειδικά τη δράση ως δώρο, ως βραβείο, ακόμα και ως απρόσμενη ευκαιρία...

Ήταν τόσο ευαίσθητης φύσης και τόσο βαθιά γνώριμη ταυτοχρόνως. Ήταν τέτοια διαδήλωση φιλίας, θετικής ενέργειας και αυτεπιθεώρησης.

Αυτή τη στιγμή προσπαθώ να βάλω σε σειρά προτεραιότητας τις αγαπημένες μου στιγμές του ΚΙΛΙΜΙΟΥ – να βάλω πρώτο το γεμάτο ενέργεια και χαρά ταξίδι στα βουνά της Ροδόπης ως το ίδιο το άκρο του Βουλγαρικού συνόρου, ή την επίσκεψη στο χωριό του Νιχάτ που ακόμα φέρνει αισθήσεις φτερουγίσματος στο στομάχι μου; Ίσως οι θερμές νύχτες, γεμάτες με φιλικά χαμόγελα θα έπρεπε να έρθουν πρώτες... ή οι βαθιά συγκινητικές δραστηριότητες στον Ίασμο ή στις

όχθες του Νέστου... Η αξιολόγησή τους καταλήγει αδύνατη. Στιγμή προς στιγμή, μέρα προς μέρα, όλοι αποκτούσαμε βαθύτερη αντίληψη του εαυτού μας, κι έτσι, με μάτια και ψυχές ορθάνοιχτες αγκαλιάσαμε τους άλλους. Αυτό που νιώθαμε γινόταν πιο δυνατό και πιο φωτεινό.

Αυτή είναι η ιστορία της δημιουργίας του κιλιμιού της φωτεινότητας.

Το δικό μου μερίδιο φωτεινότητας άρχισε όταν ξεκινήσαμε για την Ελλάδα. Άρχισε με τη φιλία που έστησα με την Άννη και τ' αγόρια απ' το Κίρντζαλι. Αν ήταν να περιγράψω το χρώμα των πρώτων μου εντυπώσεων – τα νήματα που θα πρωτοπλεκόνουσαν στο κιλίμι μας κατά τον ερχομό μας από το Βουλγαρικό κομμάτι της Θράκης και της Ροδόπης, θα διάλεγα το άσπρο σα σύμβολο του δρόμου μας από το Χάσκοβο και το Κάρντζαλι στην Κομοτηνή και το ροζ για να συμβολίσει τα αρωματικά λουλούδια που περιτριγύριζαν τις βεράντες μας στο ξενοδοχείο στην Κομοτηνή.

Στο ηλιόλουστο πρωινό της πρώτης μας μέρας του σεμιναρίου με συνειπήρε μια αίσθηση διέγερσης με τη σκέψη των ανθρώπων που θα γνώριζα, πώς θα ξεκινούσαμε και πώς θα αισθανόμουν. Η άσκηση γνωριμίας ήταν εξαιρετικά καλά επιλεγμένη και εξίσου ευχάριστη. Ένας πραγματικά χρωματιστός δεσμός διαφορετικότητας δημιουργήθηκε μεταξύ μας – διαφορά γλωσσών, τρόπου ζωής και βιωμάτων. Ήταν ο πρώτος δεσμός, ένας ακόμα λεπτός κι ευαίσθητος δε-

σμός, που έμελλε όμως να μας εμπλέξει όλους. Χάρηκα πραγματικά που ανακάλυψα το όμορφο ντοσιέ, δώρο από τον Μπάμπη. Φυσικά και γίναμε φίλοι αμέσως. Το ντοσιέ μου περιείχε τόσα διαφορετικά και γοητευτικά πράγματα – κομμάτια της ομορφιάς της Θράκης και της Ροδόπης, εικόνες των πόλεων που θα βλέπαμε, ενδιαφέροντα στοιχεία για τα κέντρα που θα επισκεπτόμασταν. Ένα από τα πράγματα που μου άρεσαν πολύ κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου ήταν η γαλήνη, η έλλειψη οποιασδήποτε έντασης και η επιθυμία που είχαν οι οικοδεσπότες μας να νιώθουμε χαλαρά.

Την πρώτη μέρα επισκεφτήκαμε το ΚΕΣΠΕΜ Κομοτηνής. Οι φωτογραφίες και οι ζωγραφίες του, το φανταχτερό του εσωτερικό και η διάχυτη εκφραστικότητά του μου έκαναν δυνατή εντύπωση. Κάναμε κάτι πολύ ενδιαφέρον εκείνη τη μέρα – πλέξαμε τους κόμπους και τα χρώματα των ταυτοτήτων μας. Ο καθένας μας κατασκεύασε ένα κιλίμι - μια ατομική δημιουργία. Για μένα, αυτή είναι μια πολύ βαθιά, καινοτόμα άσκηση που δίνει το χώρο και την ατμόσφαιρα για μια εσωτερική ματιά με σκοπό την καλύτερη αυτό-ανακάλυψη (στο βαθμό που κανείς επιθυμεί).

Την επόμενη μέρα συνεχίσαμε αυτό το ταξίδι αυτανάκαλυψης που είχαμε αναλάβει περνώντας μια υπέροχη μέρα στο ΚΕΣΠΕΜ Ίασμου. Ως άνθρωπος με επάγγελμα που ενέχει δυσκολίες πάσης φύσης, ενθουσιάστηκα με το πώς ένα χωριό μπορούσε να έχει ένα κέντρο για παιδιά,

νέους και τους γονείς τους, που να λειτουργεί τόσο καλά.

Είχαμε πολλές ενδιαφέρουσες στιγμές, στιγμές σύνδεσης, στον Ίασμο. Αφιερώσαμε τις μέρες μας στους νέους και αν ακούμε αυτό που προσπαθούν να εκφράσουν ή αν νιώθουμε τις βαθιές επιθυμίες τους, αυτά που κατανοούμε, κι αν τελικά τους κατανοούμε, ποιες είναι οι ιστορίες τους... Για άλλη μια φορά η Άννη κι η Τίνα χρησιμοποίησαν ευαίσθητες, καινοτόμες τεχνικές μέσα απ' τις οποίες μπορούσαμε πραγματικά να νιώσουμε το πρόβλημα προσωπικά. Οι τεχνικές ενείχαν το να χρησιμοποιεί κανείς τη φαντασία του, να διαμορφώνει ερώτημα με ερέθισμα μια ακαθόριστη εικόνα, ενδιαφέροντα κολλάζ, προβολές σε μη-συμβατική μουσική και αφήγηση παραμυθιών.

Σε κάθε μία απ' τις μικρότερες ομάδες που χωριστήκαμε, καταφέραμε να νιώσουμε και να αντιπροσωπεύσουμε κάτι απ' τη θαυμαστή ψυχή και το πνεύμα των νέων – την αδιάκοπη αναζήτηση, τις αμφιβολίες που συγχωνεύονται με την πίστη στην προσωπική δύναμη, τη δύναμη που τρομάζει τους ενήλικες και τη δίψα για μια ζωή με ζωντάνια. Και το δρόμο... Καθώς και αυτό το επίμονο ερώτημα, «πώρα τι;»

Στη δική μας ομάδα (αυτή των πρεσβύτερων☺) καταφέραμε να δημιουργήσουμε ένα πολύ μακρύ παραμύθι, συνδυάζοντας τις ιστορίες των μικρότερων ομάδων. Το ονομάσαμε «Ο Ρυθμός της Ζωής». Αρχίζα να νιώθω πόσο αληθινά και πόσο ευαίσθητα, ακόμα σχεδόν πονετικά, ήταν όλα σ' αυτή τη δράση. Ανακάλυψα πόσο όμορφο και ενδιαφέρον μπορεί να 'ναι το εσωτερικό ταξίδι. Είναι καταπληκτικό πόσες διαφορετικές λεπτές χροιές ανακαλύψαμε και πόσο θαυμαστό είναι να ταξιδεύεις μ' άλλους.

Συνεχίσαμε να ταξιδεύουμε στην Ελλάδα. Κι αυτό επίσης είχε μεγάλο νόημα – το εσωτερικό ταξίδι έγινε κατά τη διάρκεια ενός πραγματικού ταξιδιού. Γι' αυτό η άλλη λέξη που το μυαλό μου πάντα θα συνδέει μ' αυτή τη δράση είναι η λέξη 'ταξίδι'.

Ταξιδεύοντας, συνεχίσαμε να υφαίνουμε το κιλίμι μας και να ταξιδεύουμε πάνω στα σχέδιά του.

Ποτέ δε θα ξεχάσω τις δυο όμορφες βραδιές που περάσαμε στην Κομοτηνή – τα γέλια, τη φιλία, τα τραγούδια που γέμισαν το θερμό δειλινό του Ιουλίου. Και βεβαίως, το καρπούζι-πάρτι. Όχι ότι δεν ήταν πολύ καλό να ξεκαρδίζεσαι έτσι στις 3 το πρωί. Τέλος πάντων, κανένας δε δυσαρεστήθηκε στο τέλος☺.

Τα καρπούζια πρόσθεσαν ένα νέο γλυκόπικρο άρωμα στο κοινό μας βίωμα. Ίσως η γλύκα του καλοκαιριού μαζί με το βραδινό αεράκι προσέθεσε σ' αυτό επίσης. Και βεβαίως, τα καινούργια νήματα της γνωριμίας καθώς τα υφαίναμε μέσα στο κιλίμι μας.

Το φευγιό απ' την Κομοτηνή έμοιαζε αφύσικο. Η καρδιά μου έμελε να μείνει εκεί με τους συναδέλφους και τους φίλους από την πόλη και το παλιό κέντρο της πόλης, όπου νιώθει κανείς τόσο έντονα την ιστορία, που σε κατάνιενε σαν το άρωμα φρεσκοψημένου καφέ. Η ιστορία ήταν παντού – στις βιτρίνες των μαγαζιών με αντίκες, κάτω απ' τον εκτυφλωτικό ήλιο, μέσα στο ζεστό απόγευμα... απλά παντού.

Αυτές ήταν οι εντυπώσεις μας απ' την Κομοτη-

νή, φανταχτερές και φωτεινές σαν τον ίδιο τον ήλιο, γλυκές σαν το καρπούζι, αρωματικές σαν τον καφέ, κι αγνές σαν τη φιλία, χαρωπές και ηλιόλουστες. Και να τες – οι όμορφες κίτρινες, κόκκινες, πορτοκαλιές και μωβ αποχρώσεις υφασμένες στο κιλίμι μας.

Το ταξίδι μας συνέχισε με τον πηγαϊμό στην Ξάνθη. Μας καλοδέχτηκαν με εξαιρετικό τρόπο οι φίλοι μας απ' το ΚΕΣΠΕΜ της Ξάνθης. Εκεί προσπαθήσαμε να καταπιαστούμε με τις πιο κοινές περιστάσεις που γεννάνε σύγκρουση. Για άλλη μια φορά ένιωσα εντελώς άνετα και μ' άρεσε το κέντρο τόσο εξαιρετικά πολύ που ευχόμουν να μην χρειαζόταν να φύγω.

Αλλά είχαμε δρόμο μπροστά μας και μας πήγε στα θαυμαστά και μυστηριώδη βουνά της Ροδόπης. Πήγαμε βαθιά μέσα στο βουνό, προσθέτοντας έτσι καινούργια φωτεινά πράσινα νήματα στο κιλίμι μας. Ήταν ασυνήθιστη εμπειρία για μένα να σκαρφαλώνω στα γνώριμα βουνά της Ροδόπης, αλλά απ' τη νότια πλευρά τους. Πλησιάζαμε τη Βουλγαρία, σύμφωνα με τους υπολογισμούς μας, κοντά στο Ζλάτογκραντ.

Χρησιμοποιώντας την παλιά γέφυρα κατευθυνθήκαμε στο μικρό χωριό με την υπέροχη ταβέρνα που είχε το στυλ της Ροδόπης. Δεν ήταν απλά ένα μεσημεριανό γεύμα, ήταν γεύμα φιλίας.

Για άλλη μια φορά θα παραθέσω κάτι που λέει η Άννη, ότι τίποτα δεν είναι τυχαίο και ότι όλα έχουν λόγο που συμβαίνουν. Το τραπέζι μας ήταν τραπέζι του όμορφου μας κοινού βιώματος. Ήταν η ακριβής στιγμή και ο σωστός τόπος για να συμβεί ένα τέτοιο γεύμα. Όλα γύρω μας είχαν στηθεί με το γνώριμο παραδοσιακό τρόπο της Ροδόπης που προσέδιδε μια ασυνήθιστη γοητεία στο ζεστό απόγευμα.

Συνεχίσαμε το ταξίδι μας βαθιά μέσα στα βουνά της Ροδόπης. Και πιο ψηλά, και πιο ψηλά. Το αυτοκίνητο χοροπηδούσε στο δρόμο. Παρ' αυτά, ο ενθουσιασμός μας ήταν άπειρος☺. Εμπνευσμένοι και εκστασιασμένοι, φτάσαμε τελευταίοι στον Εχίνο (τελευταίοι, άλλα γεμάτοι χαρά☺). Εκεί είχαμε την απίθανη ευκαιρία να περπατήσουμε τα δρομάκια ενός βουνίσσιου χωριού, να πιούμε έναν καφέ και να μιλήσουμε με τους ντόπιους.

Ενθουσιάστηκα όταν συνειδητοποιήσα πόσα απ' αυτά που έλεγαν καταλάβαινα! Για άλλη μια φορά ένιωσα πόσο αλληλένδετες είναι οι μοίρες των ανθρώπων του βουνού, πόσο κοντά είναι στην πραγματικότητα. Αυτό πάντα το ήξερα, εδώ που τα λέμε.

Το κιλίμι των Βαλκανίων που δημιουργήσαμε είναι πολύ φανταχτερό, πολύ όμορφο και διασπαρμένο με κόμπους συγχρόνως. Ε, κάποιος κόμπους είναι γερά δεμένοι και στέκονται στο λαιμό, αλλά γι' αυτό το κιλίμι μας είναι το ομορφότερο του κόσμου.

Στο ΚΕΣΠΕΜ Εχίνου, κουβεντιάσαμε για τα μέρη της δράσης μας που θα κρατήσουμε. Ήταν δύσκολο. Όχι επειδή δεν είχαμε τι να πούμε. Αντιθέτως, μπορούσαμε να διηγηθούμε μακριές ιστορίες, να τραγουδήσουμε, να γελάσουμε και να κλάψουμε. Ο κόμπους των συναισθημάτων είχε σωπάσει τις φωνές μας, όμως όλοι νιώσαμε την ενέργεια κι ότι αυτός ακριβώς ο κύκλος εμπειρείχε ένα κομμάτι του κόσμου. Ένα καλό κομμάτι του κόσμου.

Μετά, ξανακινήσαμε – όλο και πιο ψηλά στα βουνά. Ήταν σαν να είχαμε ανοίξει τις ψυχές μας στο χωριό του Νιχάτ. Δε θα το ξεχάσω – τις υπέροχες γυναίκες με τα καλοσυνάτα ανοιχτά πρόσωπα, τα όμορφα αγόρια και κορίτσια, το σπίτι του Νιχάτ και τους συγγενείς του, και τελευταίο αλλά όχι λιγότερο σημαντικό – το χωριό, περικυκλωμένο από την άπειρη οροσειρά της Ροδόπης. Δεν θέλαμε να φύγουμε, αλλά όταν το κάναμε, το κάναμε με ανοιχτό νου και ανοιχτή καρδιά.

Ο δρόμος προς τα κάτω με τις πολυάριθμες καμπύλες και στροφές ήταν εντυπωσιακά μαγευτικός και λάμπαμε από χαρά. Η Ξάνθη μας καλωσόρισε, φωτισμένη και ζωντανή όσο ποτέ. Αρκετά φυσικά, αργότερα εκείνο το βράδυ, ενσωματωθήκαμε κι εμείς στο θόρυβο και το γρήγορο ρυθμό της πόλης.

Η τελευταία μέρα πρόσθεσε υπέροχα, ρομαντικά μπλε, σμαραγδοειδή νήματα στο κιλίμι μας. Αυτή ήταν η μέρα του Νέστου. Η μέρα που δημιουργήσαμε παραμύθια χωρίς τη χρήση του λόγου. Η μέρα που μια ομάδα «ξένων» προσπάθησε να «εισβάλει» στον κόσμο μας, αλλά μάταια. Ήμασταν ξανά «καθισμένοι στο τραπέζι μας» με το δρόμο απ' τη μια πλευρά και τις καυτές ράγες του τρένου.

Αυτή ήταν η μέρα που κατασκευάσαμε τα κιλίμια μας. Ήταν πέρα από λόγια. Όχι ότι ήταν εύκολο, αλλά ήταν θεσπέσιο. Τα επτά κιλίμια που θα συνέχιζαν το δρόμο μας προς την Αδριανούπολη, το Ουζουνκιουπρού, την Κομοτηνή, την Ξάνθη, τη Σόφια, το Κάρντζαλι και το Χάσκοβο κατασκευάστηκαν εκείνη τη μέρα, κατά μήκος του ποικίλου νήματος που μας ένωνε όλους. Το νήμα που θα κατέβαινε το ποτάμι του Νέστου – το κοινό μας ποτάμι – τη Μέστα.

Αποχαιρετιστήκαμε το σούρουπο, αν και δεν υπάρχει τέτοιο πράμα όπως ο χωρισμός. Ο δρόμος μας είναι μεγάλος και το κιλίμι μας τόσο όμορφο, που σχεδόν αποκλείει να συμβεί όποιου είδους χωρισμός.

Όταν η ομάδα από τη Βουλγαρία κατευθύνθηκε προς το σπίτι, αποφασίσαμε να σταματήσουμε άλλη μια φορά στην Κομοτηνή και να πιούμε έναν ελληνικό καφέ στην παραλία της Αλεξανδρούπολης και να χαζέψουμε λίγο τα άπειρα μπλε κύματα. Έτσι, θα προσθέταμε κι άλλη μια γαλαζοπράσινη κυματιστή κλωστή στο κιλίμι μας με το οποίο θα συνεχίζαμε στη Βουλγαρία. Μιλήσαμε για την ομάδα καθ' όλη τη διάρκεια του ταξιδιού της επιστροφής – όταν πίνουμε καφέ, στα σύνορα, ακόμα και μπαίνοντας στη Βουλγαρία. Επαναλαμβάναμε τα ονόματα όλων ξανά και ξανά.

Το ταξίδι μας τώρα σταματάει στο Χάσκοβο και στο Κίρντζαλι. Φυσικά, δεν πρόκειται αυτό να είναι το τέλος του ταξιδιού. Πολλοί διαφορετικοί δρόμοι στριφογυρίζουν μέσα στον όμορφο ιστό των κόμπων και των νημάτων των υπέροχων μας Βαλκανίων. Μπορεί να μην είναι υπέροχα στα μάτια άλλων, αλλά στα δικά μας είναι. Δεν υπάρχουν άλλες πιο χρωματιστές, πιο γεμάτες συγκίνηση χροιές απ' αυτές των Βαλκανίων. Και δεν υπάρχει άλλο ΚΙΛΙΜΙ όσο θαυμαστό όσο αυτό.

*Κρασσιμίρα Νταμιάνοβα
Χάσκοβο, Βουλγαρία*

*Ζένα Γκεωργκίεβα
Σόφια, Βουλγαρία*

*Μπάμπης Κουγιουρούκης
Σάπες, Ελλάδα*

Όταν ήμασταν στο ποτάμι ένοιωθα σαν να' μουν αρχαίος / πρωτόγονος άνθρωπος. Ο χρόνος για μένα ήταν μόνο η ανατολή κι η δύση, καθόλου ρολόγια, ώρες, λεπτά. Για μένα, η κουβέντα με φίλους ήταν πολύ σημαντικό έργο, όχι για ξεκούραση όπως στη συνηθισμένη μου ζωή στον πολιτισμό. Ο κόσμος ήταν πελώριος και μυστικός, αλλά αυτό δεν ήταν μόνο τρομακτικό. Ο κόσμος είναι ένα μυστήριο που πρέπει να μελετά κανείς σ' ολόκληρη τη διάρκεια μιας ζωής. Ήμουνα μέρος μιας τελετουργίας με πολλαπλά νοήματα, ερωτήματα και ανεκτίμητα δώρα. Το πιο σημαντικό δώρο για μένα ήταν το άγγιγμα της άγριας φύσης – να είμαι γυμνή, ξυπόλητη, να τρώω, να ακούω, να μη βιάζομαι, να ξαπλώνω στο έδαφος όταν κουράζομαι, να αισθάνομαι έλξη, να φιθυρίζω με κάποιον, να εμπιστεύομαι κάποιον χωρίς ν' αναρωτιέμαι γιατί, τι, πότε... να νιώθω μεγάλο νοιάξιμο για τον εαυτό μου και για όλα. Δεν γνωρίζω ποιος ήταν ο Μεγάλος Προστάτης, αλλά μπόρεσα να τον αισθανθώ πολύ χειροπιαστά.

Ένωσα τον εαυτό μου σαν κουρασμένο

παιδί, που είχε ανακαλύψει ένα μικρό ποταμίσιο βότσαλο και τώρα κοιμόταν γιατί είχε εξαντληθεί απ' αυτή τη συναρπαστική εμπειρία.

Ένωσα τη Γη τόσο στρογγυλή, στρογγυλή, μαλακιά και ζεστή, με θεσπέσιο νοιάξιμο, σαν κρεβάτι, σαν κούνια, σα φωλιά.

Ένωσα πράγματα που ένοιωθαν τα ζώα, είμαι σίγουρη: σαν να είμαι δόλωμα στο σκοτάδι, τη μυρουδιά της ανασφάλειας, τη γεύση της οικειότητας, το χρώμα της σιωπής στην ψυχή και το άγγιγμα στις κραυγές όλων που ήταν εκεί. Και τις κραυγές ανθρώπων που δεν ήταν εκεί, αλλά μπόρεσα να τους αισθανθώ.

Τα νήματα έμοιαζαν με σκιοινιά στο τσίρκο. Αυτός που ακροβατεί θα πρέπει να είναι πολύ επιδέξιος, γενναίος και εκπαιδευμένος. Είναι επικίνδυνο επάγγελμα, ν' ακροβατείς σε σκιοινί. Πολλοί άνθρωποι ούτε που έχουν δοκιμάσει ποτέ ν' ακροβατήσουν σε σκιοινί, και πολλοί έχουν δοκιμάσει, αλλά έχουν πέσει απ' το σκιοινί. Αν κάποιος θέλει να το καταφέρει, θα πρέπει να είναι σε ισορροπία. Εγώ παραπάτησα όταν ήμασταν δεμένοι την πρώτη μέρα. Ήταν πολύ για μένα, να νιώθω αυτό τον δυνατό σύνδεσμο με άλλους και ταυτόχρονα τόσο γλυκό και ζεστό σύνδεσμο, αλλά

το άτομο χρειάζεται δύναμη να διατηρήσει αυτή τη δυνατή εμπειρία.

Το γράψιμο και η αφήγηση παραμυθιών με συνεπήρε, σαν κρασί, σαν ένα ναρκωτικό, σαν να ήμουνα σε διαφορετικό τόπο, διαφορετικό κόσμο, και μετά ξαναγύρναγα, σαν να ονειρευόμουνα, σαν μια συνάντηση με δυνάμεις από άλλο σύμπαν. Θυμάμαι μόνο λίγες ιστορίες τώρα, αλλά θυμάμαι τον καθέναν απ' όλους τους ανθρώπους που ήταν εκεί. Μετά από πολλά χρόνια, μπορεί να ξεχάσω τους ανθρώπους, αλλά ποτέ δε θα ξεχάσω το βίωμα που φέρνει στους ανθρώπους η αφήγηση, και τη δύναμη που τους δίνει, δύναμη που γνωρίζω πώς να αξιοποιώ.

Η επιστροφή μου απ' αυτή τη συνάντηση εργασίας είχε μια υπέροχη, καταπληκτική και μυστηριακή επιρροή στην προσωπική μου ζωή. Κάτι όμορφο συνέβη την ακριβώς επόμενη μέρα, κάτι ζύπνησε, κάτι που είχα προσπαθήσει να κάνω πολλές φορές αλλά όμως ανεπιτυχώς. Και τώρα, όταν επέστρεψα σπίτι, απλά συνέβη, δεν ξέρω πώς, αλλά είναι εδώ, γύρω μου. Είναι πραγματικά καταπληκτικό.

*Βαλεντίνα Μαρτίνοβα
Σόφια, Βουλγαρία*

Αυτό που με εντυπωσίασε περισσότερο ήταν η ισορροπία των κομματιών της συνάντησης, ο χρονισμός της συνάντησης, από την ύπαρξη αρκετού χρόνου για να ξεδιπλωθεί η επικοινωνία και η συγκινησιακή διεργασία ανάμεσα στους συμμετέχοντες. Σε αντίθεση με όλες τις ψυχοκοινωνικές δράσεις στη Βουλγαρία, που εστιάζουν κυρίως στη δομή των δραστηριοτήτων, και που δεν δίνουν καθόλου προσοχή στη δυναμική της ομάδας, αυτή η συνάντηση ήταν πραγματική ικανοποίηση.

Το άλλο που ήταν καταπληκτικό, και έκανε όλη την εργασία πολύ βαθιά και αληθινή, ήταν οι μεταφορές από τη φύση, συνδεδεμένες, ισομορφικές με τη διεργασία της προσωπικής ανάπτυξης και των σχέσεων στην ομάδα.

Επίσης, εντυπωσιάστηκα από τους ανθρώπους και τον τρόπο ζωής του μικρού χωριού κοντά στα σύνορα. Υπήρχε τόση πολλή ζωή και κοινότητα. Που δυστυχώς δεν υπάρχει στα χωριά της Βουλγαρίας.

Προσωπικά, ένιωσα καλά. Συνήθως σε παρόμοιες συναντήσεις με άγνωστους ανθρώπους, ειδικά στο πλαίσιο ξένων γλωσσών, κατηγορώ τον εαυτό μου ότι είμαι πολύ εσωστρεφής, και ότι δεν εκφράζω το βίωμά μου. Αυτή τη φορά ένιωσα ότι μεγάλο μέρος του εσωτερικού μου βιώματος συνέπεσε με τα βιώματα των άλλων. Υπήρχαν στιγμές απίστευτης συγχρονικότητας μεταφορών και βιωμάτων στις μικρές ομάδες (για παράδειγμα όταν υπαίναμε το κιλίμι) σαν να μπορούσαμε να διαβάσουμε τις ιδέες μας σαν σε ανοιχτό βιβλίο. Βέβαια, υπήρχαν άλλες στιγμές που υπήρχε ανακολουθία (μη-λεκτικό παραμύθι).

Η γνώμη μου είναι ότι αν υπάρξει διεθνής συνέχεια της δράσης, η Βουλγαρία θα ωφεληθεί πολύ. (Όπως μπορεί να γνωρίζετε η Βουλγαρία είναι η πιο ισλαμική χώρα στην ΕΕ, το 1/7 του πληθυσμού) και έχουμε ήδη βιώσει αυξανόμενο ρατσισμό. (Πολύ πρόσφατα υπήρξε μεγάλη ένταση, ακόμα και στην πρωτεύουσα, τη Σόφια. Δημιουργήθηκε η επονομαζόμενη «εθελοντική εθνική φρουρά», με στολές και τραγούδια που μοιάζουν μ' αυτά των Ναζί, με σκοπό να προστατεύει τους Βούλγαρους από άλλες εθνικές ομάδες). Είμαι σίγουρος ότι τέτοιου είδους δράσεις θα έχουν βαθιά, αληθινή και στρατηγική επίδραση.

*Ρούμην Γκεωργκίεβ
Σόφια, Βουλγαρία*

Κίρτζαλι, 30/08/07

Γεια σου Κιλίμι,

Σου γράφω, μετά από μία σύντομη διακοπή. Σήμερα τυχαία είδα τον κόκκινο φάκελό μου, με τα πολλά και πολύχρωμα κομμάτια νημάτων, κολλημένα επάνω του, που δείχνουν τις κατευθύνσεις του κόσμου και τα δρομάκια που μας οδηγούν προς τους άλλους και προς το δικό σου κόσμο. Ο κόσμος του πολύχρωμου κιλιμιού, το οποίο είναι υφασμένο από πολύχρωμα νήματα – το δικό μου, των φίλων και των γειτόνων μου, των φίλων και των γειτόνων τους, τα δικά μας, τα ανθρώπινα νήματα της ζωής. Και σε θυμήθηκα, όχι επειδή σε είχα ξεχάσει – αυτό δεν μπορεί να γίνει! Ο κάμπος της Κομοτηνής και η παλαιά πόλη της Ξάνθης, τα αιώνια δάση της Ροδόπης, το κελάρυσμα του Νέστου, τα τραγούδια της Αδριανούπολης και οι μελωδίες του Ουζουνκιπροού, η σοφία της Σόφιας και το πνεύμα των νέων του Χασκόβο, ο ενθουσιασμός του Κίρτζαλι και τα γέλια μας... Αυτά μου θυμίζουν κάθε μέρα για εσένα και φωτίζουν το πρόσωπο μου.

Αποφάσισα να σου γράψω και να σου στείλω αυτό το σύντομο γράμμα. Μπορείς να το υποδεχτείς σαν εξομολόγηση ή σαν συμμεριζόμενο τμήμα της ζωής μου. Ξέρω ότι εσύ υπάρχουνες εδώ από αιώνες και κάθε φορά η ποικιλιότητα σου αλλάζει έτσι, όπως αλλάζει και η ζωή στα εδάφη μας, τα Βαλκάνια... Αλλά εσύ επιβιώνεις. Καμιά φορά αρπαγμένο και φθαρμένο, άλλη φορά λερωμένο από αγνό αίμα ή πεταγμένο στη φωτιά του μίσους, εσύ διασώζεσαι. Γατί είσαι υφασμένο με πολύ αγάπη και πόνο, τα γερά σου νήματα αντέχουν στο ζήλο να κοπούν και στις προσπάθειες να κάνουν από εσένα πιο μικρά κιλιμάκια χωρίς χρώμα και ομορφιά.

Εσύ μας ενώνεις και μας δίνεις την ευκαιρία να είμαστε δυνατοί και περήφανοι! Δυνατοί, διότι είμαστε μαζί και περήφανοι με τους εαυτούς μας, διότι είμαστε διαφορετικοί! Χάρη σε εσένα είμαστε ενωμένοι, παρά την πολυμορφία μας. Εμείς οι άνθρωποι που ζούμε σ' αυτή την περιοχή είμαστε διαφορετικοί, μιλάμε διάφορες γλώσσες, έχουμε διάφορες κουλτούρες και θρησκείες, διάφορες συνήθειες. Όμως και μοιάζουμε, αισθανόμαστε ίδιες συγκινήσεις, οι χαρές και οι φόβοι μας είναι κοινοί, πολλές φορές συνεννοούμαστε χωρίς λόγια, παλεύουμε μαζί για τη ζωή μας.

Και εγώ σε ανακάλυψα ξανά για τον εαυτό μου! Και κατάλαβα ότι το πιο ευγενικό πράγμα που μπορείς να κάνεις είναι να μοιράζεσαι. Έτσι θα βρεις τους αληθινούς φίλους, γιατί αυτοί πραγματικά είναι ανάμεσά μας. Ταξιδεύοντας προς τη ευτυχία, κάθε ένας από εμάς καταλαβαίνει, ότι στη ζωή δεν υπάρχουν λάθη, υπάρχουν μαθήματα. Μαθήματα που πρέπει να μάθουμε.

Ενώ εσύ, Κιλίμι είσαι το πιο ανεκτίμητο μας μάθημα! Μάθημα για όλους που ζούμε εδώ, στα Βαλκάνια! Εμείς σε έχουμε δημιουργήσει και εμείς θα σε διαφυλάξουμε!

Επειδή την εβδομάδα που ξαναγύρισα σε εσένα, κατάλαβα ότι ο ρυθμός της ζωής και τα σχέδια της Θράκης διαφέρουν και μοιάζουν! Παρ' όλα αυτά, να τα διατηρήσουμε τέτοια για πάντα!

*Σεζγκίν Μπεκήρ
Κάρτζαλι, Βουλγαρία*

*Χριστίνα Τσιμούδη, Νιχάτ Εμίν Κεχαγιά, Ορχάν Μποζ
Ξάνθη, Πάχνη, Γοργόνα, Ελλάδα*

Χαιρετισμούς από τα νήματα του Κιλιμιού

Άνθρωποι από διαφορετικούς πολιτισμούς, που έχουν διαφορετικές απόψεις, ερχόμενοι από διαφορετικές χώρες συνυπήρξαν. Τι χαρά! Μοιραστήκαμε τις διαφορετικές μας απόψεις καθώς όλοι έχουν την ίδια γεωγραφία. Ολοκληρωθήκαμε όταν οι διαφορετικές απόψεις βρέθηκαν μαζί. Το ονομάσαμε «Κιλίμι».

Όπως κάθε Κιλίμι έχει κάθε διαφορετική θηλιά, διαφορετικό χρώμα, σχέδιο και σχήμα, και οι απόψεις μας ήταν πολύ διαφορετικές. Άλλα δημιουργήθηκε πληθώρα ιδεών όταν αυτές οι διαφορετικές απόψεις έσμιζαν. Άνοιξαν την πύλη ενός άλλου κόσμου. Δυσκόλεψε τον εικονικό μας κόσμο. Όταν φανταζόμασταν, κατείχαμε το νου μας και ολοκληρωνόμασταν με όλη μας την καρδιά και το νου μας.

Διαφορετικού τύπου άνθρωποι, διαφορετικών ηλικιών έγιναν ίδιας ηλικίας και τύπου. Σκεφτόμασταν από κοινού, μοιραζόμασταν και δημιουργούσαμε από κοινού. Κατανοήσαμε τη σημασία που έχει ο εσωτερικός κόσμος των ανθρώπων. Χρησιμοποιήσαμε το δημιουργικό μας νου σε μεγάλο βαθμό. Μοιραστήκαμε τις κοινές ζωές των ομάδων των μειονοτήτων στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία και την Τουρκία. Κατανοήσαμε ότι τα προβλήματά μας είναι ίδια. Αλλά ανακαλύψαμε κοινές λύσεις γι' αυτά τα προβλήματα.

Νιώσαμε μεγάλη χαρά που συμπεριληφθήκαμε σ' αυτή τη δράση. Που είμαστε μαζί ως άνθρωποι και συνδυάζουμε τα κοινά μας συναισθήματα στο Κιλίμι. Είμαστε έτοιμοι να σας υποστηρίξουμε κάθε στιγμή για τη συνέχιση αυτής της δράσης.

Σας αγαπάμε πολύ!

Με τις καλύτερες ευχές από τη Θράκη,

Σεζέν, Εσέν, Ταλάτ, Αχμέτ, Σεντάτ

*Σεζέν Κουντετζί, Εσέν Μουτλού, Ταλάτ Μουτλού, Αχμέτ Γκιουνάι, Σεντάτ Καρατζάν
Αδριανούπολη & Ουζούνκιοσπρού, Τουρκία*

ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΕΤΥΧΗΜΕΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΕΓΩ ΒΡΙΣΚΟΜΑΙ ΑΚΟΜΑ ΕΚΕΙ

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας άντρας που τον έλεγαν Αχμέτ. Αυτός δούλευε στο Δήμο, όπου ζούσε με τα διάφορα προγράμματα, χρηματοδοτούμενα από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία, αλλά η οργάνωση του δούλευε σε τοπικό επίπεδο εξαιρετικά. Γι' αυτό, χάρηκε πολύ όταν τον κάλεσαν στην Ελλάδα για να συμμετάχει στο πρόγραμμα "Κιλίμι". Θα πήγαινε για πρώτη φορά σ' αυτήν τη χώρα και ήταν αρκετά συγκινημένος. Ανέμενε να βρει εκεί ανθρώπους και οργανώσεις, με τους οποίους να συνεργαστεί σχετικά με τα ευρωπαϊκά προγράμματα. Ενώ, εκεί βρήκε περισσότερα από αυτά που περίμενε. Βρήκε φίλους και ανθρώπους, για τους οποίους ποτέ δε θεωρούσε πως μπορούν τόσο πολύ να του μοιάζουν.

Στην αρχή, η γλώσσα ήταν εμπόδιο για την επικοινωνία τους, όμως τις τελευταίες μέρες τόσο πολύ έχουν γνωριστεί και χωρίς να χρησιμοποιήσουν ούτε μια

λέξη, μόνο με τη βοήθεια μικρών κουκλιών πέτυχαν να επινοήσουν ένα ολόκληρο παραμύθι. Αυτό ήταν το αποτέλεσμα από τα εκπαιδευτικά παιχνίδια κατά τη διάρκεια αυτών των πέντε ημερών. Αυτοί όχι μόνο γνωρίστηκαν αμοιβαία, αλλά άρχισαν να γνωρίζουν περισσότερο και τον εαυτό τους.

Επισκέφτηκαν τα κέντρα εκπαίδευσης των παιδιών της μειονότητας και ο Αχμέτ γοητεύτηκε από αυτά που έχουν κάνει εκεί οι συνάδελφοί του από την Ελλάδα. Τα κέντρα αυτά του έδωσαν μερικές ιδέες για την εφαρμογή τους στη Βουλγαρία... Αυτοί που δουλεύουν στα κέντρα πραγματικά είναι επαγγελματίες και ξέρουν να δουλεύουν σε ομάδα... Όλα αυτά έχουν γοητεύσει αρκετά τον Αχμέτ. Τους έφτανε μόνο ένα βλέμμα για να συνεννοηθούν.

Στη πρώτη του επίσκεψη στην Ελλάδα, ο Αχμέτ πέτυχε να δει πολλά μέρη και ήταν πολύ ευχαριστημένος που οι οργανωτές έχουν συνδυάσει την εκπαίδευση με επίσκεψη διαφόρων τόπων.

Πολύ του άρεσε η φύση, οι πόλεις και οι ελληνικές βραδιές με την εκτενή και ευχάριστη κουβέντα.

Ο Αχμέτ έχει λάβει μέρος σε αρκετά σεμινάρια και εκπαιδεύσεις με διάφορα ευρωπαϊκά προγράμματα. Σε μέρη που του έχουν φέρει πολλές γνωριμίες, αλλά για πρώτη φορά αισθάνεται τόσο μελαγχολικός στον αποχωρισμό με φίλους. Παραλίγο να αρχίσει να κλαίει, γιατί έχουν γίνει σαν μια μεγάλη οικογένεια.

Αν και έχει περάσει αρκετός χρόνος από την αναχώρησή τους, ακόμη και τώρα ένα κομμάτι απ' αυτόν έχει μείνει εκεί και υφαίνει κιλίμια με τους φίλους του από την Ελλάδα.

Σας ευχαριστώ, αγαπητοί φίλοι, για τις ευχάριστες στιγμές του Αχμέτ στην Ελλάδα.

Σας εύχομαι να είστε πάντα τόσο ευτυχισμένοι και τόσο δεμένοι!

*Αχμέτ Μεχμέτ
Κιρτζαλι, Βουλγαρία*

Σεβάλ Οσμάν Ογλού, Αϊσέ Κιρατζή, Ιντζή Χακκή
Άκαρπο, Ξάνθη, Κομοτηνή, Ελλάδα

Όταν συμπεριλήφθηκα σε αυτό το πρόγραμμα, έκανα μια έρευνα για να μάθω ότι τα κιλίμια μιλάνε με μια μυστική γλώσσα μέσα από τους κόμπους τους, σαν να έχουν υφανθεί με μια πολύ παλιά αλφάβητο. Το κάθε χρώμα και το κάθε σχέδιο, το οποίο χρησιμοποιείται στο κιλίμι μεταφέρει το μήνυμά της υφάντρας...

- Το **κόκκινο** τη συγκίνηση, τη μεγάλη αγάπη,
- Το **μπλε** την ελπίδα, την αποθυμία για αντάμωμα,
- Το **μοβ** τη θλίψη,
- Το **λευκό** την αγνότητα και την καθαριότητα,
- Το **μαύρο**, εφόσον χρησιμοποιηθεί πολύ, είναι το πένθος και η λύπη.
- Το **κίτρινο** είναι η ζήλεια,
- Το **πράσινο** είναι η αφθονία.

Όταν λοιπόν κοίταξα το δικό μας κιλίμι, είδα ότι συμπεριλάβαμε όλα τα χρώματα της ζωής και όλα τα συναισθήματα.

Στο δικό μας πολιτισμό, τα χρώματα τα οποία χρησιμοποιούνται στα κιλίμια εκφράζουν τα προαναφερόμενα συναισθήματα.

Αναρωτιέμαι εάν η γλώσσα των χρωμάτων είναι διεθνής;

Όλα αυτά τα χρώματα εκφράζουν τα ίδια συναισθήματα για όλους μας;

Μου είναι αλησμόνητη η εμπειρία που είχα, κι όλα αυτά που κάναμε εκεί μαζί με εσάς, την ομάδα μου «Το μοτίβο της Θράκης». Όλες οι δραστηριότητες ήταν ωραίες και συγκινητικές. Αλλά δεν ξεχνώ το παραμύθι που δημιουργήσαμε όλοι μαζί δίπλα στο ποτάμι, αφού γίναμε από ένα σύμβολο ο καθένας. Τώρα το διηγούμαι συνέχεια στην 9μηνη κόρη μου και κάθε φορά το χαίρομαι αφάνταστα. Αυτό το παραμύθι είναι πολύ διαφορετικό από τα άλλα. Αυτό είναι το παραμύθι του «Μοτίβου της Θράκης», κομμάτι του οποίου είμαι και εγώ.

Το άλλο είναι το κιλίμι, το οποίο υφάναμε. Το έχω κρεμάσει στο τοίχο του γραφείου μου όπου δουλεύω. Κάθε φορά το κοιτάζω και θυμάμαι τις διαφορετικές εμπειρίες που είχα εκεί με εσάς.

Η κάθε μέρα που ζήσαμε μαζί ήταν διαφορετική από την προηγούμενη. Τόσο για μένα, όσο και για τους υπόλοιπους φίλους μου...

Υπάρχει όμως μια στιγμή που....

Την ώρα που τελειώσαμε τα κιλίμια μας, ο ουρανός άρχισε να σκοτεινιάζει. Η κάθε ομάδα έδειχνε στην άλλη το κιλίμι που είχε κάνει. Με την ευτυχία της ολοκλήρωσης ζωγραφισμένη στα πρόσωπα όλων των φίλων της κάθε ομάδας, σχηματίσαμε ένα μεγάλο κύκλο δίπλα στο ποτάμι. Αφήσαμε τα κιλίμια μας και μείναμε για λίγο σιωπηλοί. Έκλεισα τα μάτια μου και ένιωσα μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα μια γαλήνη, την οποία δεν την είχα βιώσει ποτέ μέχρι σήμερα. Ο ουρανός μόλις που σκοτεινιάζε, το ποτάμι κύλαγε ήρεμα και μαζί με τη φωνή της φύσης που το συνόδευε, μεταφέρθηκα σε μια άλλη διάσταση. Εκείνη τη στιγμή ένιωσα να γίνομαι ένα με την φύση. Ανακάλυψα τη γαλήνη που χρειάζεται η ψυχή μου. Στην πραγματικότητα ανακάλυψα ότι υπάρχει μια τέτοια γαλήνη.

Μετάπειτα οι ελπίδες μας, οι ευχές μας και όλα όσα ένιωσα την ώρα που αφήσαμε στο ποτάμι τον κύκλο μας, ο οποίος είχε και από ένα κόμπο από εμάς σαν σύμβολο. Συναισθηματικές στιγμές με τις οποίες με πιάνει ρίγος... όλα ήταν πολύ όμορφα.

Ευχαριστώ γι' αυτήν την εμπειρία, την οποία έζησα χάρη σε εσάς και είναι από τις αναμνήσεις μου που δεν θα ξεχάσω ποτέ.

«Στην πραγματικότητα, αυτό που κάνουμε είναι να υφαίνουμε το κιλίμι

Το κάθε βήμα μας
Το κάθε καλό, το κάθε κακό είναι μια θηλιά.

Νομίζουμε ότι θα ξεχαστεί.

Απεναντίας κεντιέται πάνω στο κιλίμι.

Όταν τελειώσει το κιλίμι και το κοιτάμε, όλα είναι εκεί. Ορατά.

Τα σωστά, τα λάθη, τα σφάλματα, οι καλές πράξεις.»

*Χούλια Ισλέρ
Αδριανούπολη, Τουρκία*

Κίρτζαλι, 28/08/07

ΕΛΛΑΔΑ – ΚΙΛΙΜΙ 26-31/07/07

Από τη στιγμή που κατάλαβα ότι θα φύγω στην Ελλάδα για να συμμετέχω στο πρόγραμμα και καθ' όλο το ταξίδι ως εκεί ήμουν συγκινημένος σα μικρό παιδί που πρώτη φορά πάει σχολείο. Καθ' όλο το χρόνο αναρωπιόμουν 'τι θα γίνει'; Επειδή ήξερα, πως θα γνωριστώ με ανθρώπους από διάφορες κουλτούρες. **Πως οι εκεί συνάδελφοι μου συνεργάζονται με άλλους ανθρώπους; Τι νέο θα μάθω εκεί;** Αισθανόμουν το ρυθμό της ταραχής, το πως με περιμένουν αρκετά νέα πράγματα και στο μυαλό μου ήταν το κοινό σημείο (ο κοινός στόχος) που συγκέντρωνε ανθρώπους από διάφορα μέρη, με διάφορες γλώσσες σε έναν τόπο. Και πολλές τέτοιες ερωτήσεις.

Θα ομολογήσω ακόμη στην αρχή – δεν στενοχωριόμουν που οι άλλοι δε με γνωρίζουν, στενοχωριόμουν που εγώ δε γνώριζα τους άλλους.

Ακόμη στην πρώτη άσκησή μας, επιβιβαιώθηκε μια πεποίθησή μου – ο πραγματικός πλούτος ενός ανθρώπου είναι αυτό που είναι αυτός ο ίδιος σαν άνθρωπος, και όχι αυτά που κατέχει. Κατάλαβα πώς θα γυρίσω στη Βουλγαρία "πιο πλούσιος". Κατά το τέλος της πρώτης ημέρας κατέληξα στο συμπέρασμα, ότι κατά τις επόμενες μέρες μας περιμένουν ενδιαφέρουσες στιγμές, γεμάτες με σκέψεις και ευχάριστες στιγμές. Ήμουν ευτυχημένος που είμαι εδώ σ' αυτόν τον τόπο.

Ποτέ δε θα ξεχάσω τη συγκίνησή μου όταν ξύπνησα το πρωί της δεύτερης ημέρας. Ήμουν γεμάτος ενέργεια για δουλειά και με ανυπομονησία περίμενα να αρχίσει η νέα ημέρα με τα αξέχαστα βιώματα. Την

ίδια μέρα κατάλαβα ότι οι σκέψεις αποτελούν εργαλείο, με το οποίο εμείς ζωγραφίζουμε πάνω στο πανί της ζωής. Και κατάλαβα ότι στο δικό μου πανί εδώ θα υπάρχουν πολλά καινούργια πρόσωπα. Κατάλαβα πόσο σημαντικό είναι, να μπορείς να δημιουργήσεις κάτι που το θέλεις πολύ και έχει σημασία για εσένα και όχι μόνο.

Την τρίτη ημέρα κατάλαβα πόσο σημαντικό είναι να έχουμε στόχους στη ζωή μας και τα κέρδη τους όταν μοιραζόμαστε με τους άλλους. Όπως έχουν κάνει οι συνάδελφοί μας (που τώρα είναι και φίλοι μας) από την Κομοτηνή, τον Ίασμο, την Ξάνθη, τον Εχίνο, με τη δουλειά τους στα υφιστάμενα κέντρα.

Έχω γίνει μάρτυρας της ευτυχίας που αισθάνονται οι φίλοι μου, βλέποντας τα αποτελέσματα της δουλειάς τους, την οποία δουλεύουν με αγάπη.

Δεν είναι αμαρτία να είσαι ευτυχισμένος. Φτάνουν μερικές ασκήσεις και οξεία ακοή για να μπορεί κανείς να πετύχει και τα πιο απίθανα όνειρα. Ο απλός άνθρωπος, στο δρόμο του μπορεί να ανακαλύψει αυτά που όλοι καταλαβαίνουν, εάν δώσουν ιδιαίτερη σημασία στη ζωή. Το ψάξιμο της ευτυχίας είναι κάτι προσωπικό και δεν αποτελεί δείγμα, το οποίο μπορεί να δοθεί σε άλλους.

Έχω περάσει τόσα χιλιόμετρα, για να καταλάβω πράγματα που ήδη ξέρω, αλλά μου είναι δύσκολο να τα δεχτώ. Υπάρχει κάτι πιο δύσκολο για τον άνθρωπο, απ' το να μάθει ότι μπορεί να είναι και δυνατός;

Κάθε μέρα μάθαινα κάτι καινούργιο, γνώριζα άλλους ανθρώπους, ενώ γνώριζα και τον εαυτό μου. Ανακάλυψα χαρακτηριστικά μου που δεν ήξερα ότι υπάρχουν. Είχα νέους στόχους και αισθανόμουν ικανοποι-

ημένος, γιατί ο άνθρωπος μεγαλώνει με την πρόοδο των στόχων του.

Η φύση δίνει πολλά στους ανθρώπους, ενώ ο άνθρωπος σπάνια σκέφτεται να της δωρίσει κάτι. Την τέταρτη ημέρα, κατά τη διάρκεια των ασκήσεων είδα, πως ανάβει η σπίθα της αγάπης προς τη φύση και αυτή η σπίθα ήταν τόσο ισχυρή μέσα σε όλους μας και αισθάνομαι ευτυχισμένος που και εμείς δωρίσαμε κάτι συμβολικό στον ποταμό Νέστο. Κάτι που είναι καμωμένο με δουλειά και αγάπη.

Το τελευταίο βράδυ σκέφθηκα με χαμόγελο ότι αισθανόμουν σαν ένα μικρό μανιταράκι, το οποίο αχόρταγα απορροφά νερό, ενώ το δικό μου το νερό ήταν η γνώση και νέες ιδέες.

Στο πρόγραμμα δεν συμμετείχα μόνο εγώ ως Σενόλ, άλλα ήμουν Εγώ και η κουλτούρα του περιβάλλοντός μου. Εγώ ήμουν η κουλτούρα του περιβάλλοντός μου, όπως και οι άλλοι ήταν και αυτοί η κουλτούρα του περιβάλλοντός τους.

Ήμασταν διαφορετικοί, αλλά όσο πιο διαφορετικοί, τόσο πιο όμορφοι. Σαν τα λουλούδια σε έναν κήπο – όσο πιο πολύ ποικίλουν, τόσο ο κήπος είναι πιο ανθηρός και όμορφος. Ο κήπος μας ήταν το δικό μας κιλίμι – ήμασταν εμείς αυτοί.

Νομίζω, πώς εδώ θα πρέπει να μοιραστώ μία από τις σκέψεις του Πάουλο Κοέλιο- "Τα ασυνήθιστα πράγματα συμβαίνουν στο δρόμο των απλών ανθρώπων".

Είμαι ευτυχισμένος, που ήμουν στη δική σας ομάδα και νομίζω ότι δεν μπορώ να βρω την κατάλληλη λέξη να εκφράσω τη μεγάλη μου ευχαρίστηση!

Σας ευχαριστώ εκ βάθους καρδιάς!

*Σενόλ Μπεκήο
Κίρτζαλι, Βουλγαρία*

ΓΡΑΜΜΑ

Η εκπαίδευση στην οποία συμμετείχα, σχετικά με το πρόγραμμα "Κιλίμι" στην Ελλάδα, ήταν κάτι πολύ διαφορετικό για εμένα. Έχω συμμετέχει σε 20 περίπου σεμινάρια, όμως και από αυτό επίσης κάτι ωφέλιμο έχω φέρει στη γενέτειρά μου. Όταν οι άνθρωποι θέλουν να ενωθούν για κάποιο έργο ή για τη λύση κάποιου (κοινωνικού, οικονομικού, εκπαιδευτικού) προβλήματος, τα αποτελέσματα υπάρχουν, χωρίς να έχει σημασία σε τι έθνος ανήκουμε. Σ' αυτή την εκπαίδευση εμείς ήμασταν διαφορετικοί, όμως ενωμένοι στον ίδιο στόχο. Η ανταλλαγή εμπειριών των συμμετεχόντων από τις τρεις χώρες (Ελλάδα, Βουλγαρία και Τουρκία) σχετικά με τις καλές πρακτικές, μου έδωσε την ευκαιρία να μεταφέρω την ιδέα για τη λύση παρομοίου προβλήματος στον τόπο όπου ζω, το οποίο πρόβλημα, σύμφωνα με το πρόγραμμα "Κιλίμι" έχει λυθεί και συνεχίζει να είναι έτσι. Αν και δεν επικοινωνούσαμε στην ίδια γλώσσα, σκεφτόμασταν το ίδιο, ο στόχος μας ήταν ένας. Έμαθα πώς να επικοινωνώ, ακόμη και όταν δε μιλούσαμε την ίδια γλώσσα. Αυτά που καλούμασταν να κάνουμε μέσα απ' τις διάφορες εκπαιδευτικές ασκήσεις, μου ήταν πολύ ωφέλιμα, όχι μόνο για να εκφράσω την άποψή μου σχετικά με το συγκεκριμένο πρόβλημα, αλλά και για ν' ακούω προσεκτικά τις απόψεις των άλλων. Για παράδειγμα: "Όταν κοιταζόμουν στον καθρέφτη, έβλεπα μόνο τον εαυτό μου, ενώ τώρα βλέπω και τον καθρέφτη".

Ξέρω πώς το πρόγραμμα "Κιλίμι" έχει τη δική του ιστορία και η δική μου ιστορία αποτελεί τμήμα της!

*Σιουλεϊμάν Μουσταφά
Κίρτζαλι, Βουλγαρία*

« « Το Λεύκωμά μας » »

Μάγδα Κατσικίδου & Γιώτα Ζαφειριάδου
Κομοτηνή, Ελλάδα

Τι είναι κιλίμι;

Κιλίμι (το) <κιλιμ-ιού/-ιών> χειροποίητος υφαντός τάπητας χαρακτηριστικός της ανατολίτικης και βαλκανικής υφαντουργίας χωρίς πέλος, ΣΥΝ.χαλί, στρωσίδι. Ε-ΤΥΜ.<τουρ. Kilim, <περσ. Kilim)

- Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας

ΚΙΛΙΜΙ ΕΙΜΑΙ
ΕΓΩ ΚΑΙ ΕΣΥ!

- ΜΑΓΔΑ

Κιλίμι: Όταν ακούς αυτή τη λέξη
ΤΙ έρχεται στο μυαλό σου;

Ένας τεράστιος αργαλειός, όρθιος, όπως έχουν οι φυλές που ζουν νομαδικά μέσα σε σκηνές.
Μπορεί να μετακινηθεί παντού, μαζί τους.
Μπορούν να υφάνουν οπουδήποτε.
Χρώματα και υλικά σε αφθονία σαν τα όνειρα.
Ένα κιλίμι είναι όλη η γη.

- ΓΙΩΤΑ

Τι σημαίνει να κρατάς μία κλωστή?

Κλωστή > σύνολο λεπτών ινών από φυσικό ή τεχνητό υλικό που χρησιμοποιείται για την κατασκευή υφασμάτων ή σχοινιών.

- Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας

ΚΛΩΣΤΗ. ΚΛΩΣΤΟΥΛΑ. ΚΛΩΣΤΙΤΣΑ
Η ΑΡΧΗ. Η ΕΜΠΝΕΥΣΗ. Η ΑΣΦΑΛΗΣ ΑΦΕΤΗΡΙΑ.
ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙΣ ΤΟΝ ΚΟΜΠΟ ΚΑΙ ΞΕΚΙΝΑΣ
- ΜΑΓΔΑ

Τι είναι για σένα η «κόκκινη κλωστή δεμένη, στην ανέμη τυλιγμένη»;

Η κλωστή του παραμυθιού της ζωής, το μονοπάτι του ανέμου που γυρίζει την ανέμη, όπου στριφογυρνώντας φτιάχνεται το υφάδι για το κιλίμι.

- ΓΙΩΤΑ

Έτοιμος > αυτός που είναι κατάλληλος... διαθέσιμος, πρόθυμος...

(ΕΤΥΜ. Αρχ. σύνθετο .ουσιαστ. < ε-τός= «αληθής» και οίμος= δρόμος >)

Πλέκω > κατασκευάζω... στρίβοντας υλικά ...ώστε να περνά το ένα γύρω ή πάνω από το άλλο ή μέσα στο άλλο... συνδυάζω και συνθέτω...πλεκτό.

Πολυπολιτισμικός > χαρακτηρίζεται από την συνύπαρξη διαφόρων πολιτισμών...

- Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας

...«ΟΛΑ ΕΙΝΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥ».
ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΥΚΟΛΟ
ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΥΣΚΟΛΟ.
ΘΕΛΕΙΣ ΝΑ ΠΑΙΞΟΥΜΕ;

- ΜΑΓΔΑ

Πόσο έτοιμος είναι κάποιος να πλέξει ένα πολύπολιτισμικό κιλίμι;

Τι σκέφτεσαι όταν ακούς: Ο «μίτος της Αριάδνης» και «Πηνελόπη»;

Το νήμα του σθημονιού, τον τρόπο να κάνω μια αρχή και να βγω από το λαβύρινθο του «δεν γνωρίζω αυτούς τους ξένους» και προχωρώντας να φτάσω ως την άκρη, που είναι η επαφή και η γνωριμία, όπου δια μαγείας διαλύεται ο λαβύρινθος. Όσο για την Πηνελόπη, την πιο διάσημη υφάντρα της μυθολογίας, σκέφτομαι πως ύφαινε την υπομονή και την πίστη της σε κιλίμια, που πάλι τα ξήλωνε και τα έφτιαχνε αέναα.. Έπλεκε τα όνειρά της, τις επιθυμίες της με αφάνταστη επιμονή, ώσπου δικαιώθηκε. Μέσα από τα χιλιόμετρα των υφαντών, στο τέλος ξεχώρισε και το πρόσωπο του ταξιδιώτη Οδυσσέα.
- ΓΙΩΤΑ

Τι είναι ομάδα, τι είναι συνεργασία;

Ομάδα > σύνολο προσώπων ή πραγμάτων...συνδέει κάτι κοινό... ενιαίο σύνολο...

Ομάδα αίματος, ομάδα μάχης, ομάδα διάσωσης, ομάδα δασοπυρόσβεσης. Ομάδα αθλήματος, βόλεϊ, μπάσκετ... ομάδα θεατρική, επαγγελματική, μαθητική...

Συνεργασία > εργάζομαι από κοινού με...για επίτευξη κοινού στόχου

- Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας.

ΟΜΑΔΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΚΡΟ, ΧΕΡΙ ΜΑΣ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ, Η ΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΔΑΚΤΥΛΩΝ ΜΑΣ
ΓΙΑ ΝΑ ΑΓΓΙΞΟΥΜΕ, ΝΑ ΑΙΣΘΑΝΘΟΥΜΕ ΚΑΙ ΝΑ ΠΙΑΣΟΥΜΕ
ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΕΠΙΘΥΜΟΥΜΕ.
- ΜΑΓΔΑ

Χέρια, πόδια, νήματα στην πλέξη...

Κοιτάς τις φωτογραφίες από τον Νέστο.

Η αποτύπωση μιας ομαδικής δραστηριότητας .

Απεικονίσεις προσπάθειας και του αποτελέσματος.

Τι λες , οι άνθρωποι μπορούν να υφάνουν ένα κιλίμι , ένα αυτοσχέδιο έργο τέχνης καταργώντας τα "εμπόδια" της γλώσσας, της εθνικότητας, της διαφορετικής θρησκείας;

Αυτό είναι σίγουρο! Εγώ δε βρισκόμουν εκείνη την ημέρα μαζί σας και εντυπωσιάστηκα από τα τόσο ωραία κιλίμια που φτιάχτηκαν, εκεί πάνω στην άμμο. Είναι σαν βλέπεις έναν πίνακα ζωγραφικής και να σου αρέσει πολύ. Το μόνο που δε σ' ενδιαφέρει είναι η γλώσσα, η θρησκεία, η καταγωγή του ζωγράφου κι η δύναμη που πηγάζει από τα δημιουργήματα των

ανθρώπων.

Και πραγματικά η διαφορετικότητα των κλωστών, των ανθρώπων, των υφασμάτων, του Νέστου -που ποτέ δεν είναι ίδιος, αν και εμείς νομίζουμε πως έτσι είναι γιατί τον βρίσκουμε πάντα εκεί- είναι που δίνει τον πλούτο και την ενέργεια.

- ΓΙΩΤΑ

Αν η ονειροπαγίδα είχε φωνή...

Όλα αυτά που άκουσα
και όλα αυτά που είδα
Ήταν όμορφα καλά
μα κρύβουν και παγίδα

Ίσως αυτό ν' ακούγεται
λίγο βαρύ και γκριζο
Πολλά έχουν δει τα μάτια μου
κι άλλα πολλά γνωρίζω

Τα πρόσωπα όλο δύναμη
βάλαν τα δυνατά τους
Συνεργασία με χαρά
βγήκε από την καρδιά τους

Παιδιά μου χάρη σας ζητώ
το έχω κρυφή ελπίδα
Κάποια στιγμή ο άνθρωπος
να δει τη γη πατρίδα

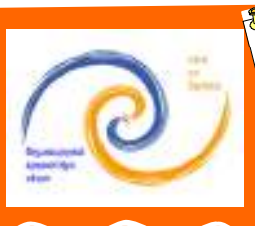
Καλή λοιπόν αντάμωση
μεσ' τη γλυκιά ζωή μας
Και η πατρίδα ας είναι εκεί
που χαίρεται η πνοή μας

Παναγιώτης Παναγιωτίδης & Μάκης Σπυριδόπουλος
Τοξότες, Γαλήνη, Ελλάδα

Και να που το ταξίδι της ονειροπαγίδας
του κιλιμιού συνεχίζεται. Την αναμένει
το 2008 - χρονιά αφιερωμένη από την
ΕΕ στον «διαπολιτισμικό διάλογο»...

ΚΕ.Σ.Π.Ε.Μ. ΞΑΝΘΗΣ
Ρ. ΦΕΡΑΙΟΥ 2 & 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
ΤΗΛ:-ΦΑΞ 25410-22096
Email: den_xan@otenet.gr

ΚΕ.Σ.Π.Ε.Μ. ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
ΜΗΛΙΑΔΗ 2
ΤΗΛ-ΦΑΞ: 25310-83304
E-mail: denkom@gmail.com

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΚΕΙΡΗΣΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΔΕΧ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

